UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Baldi Pervsini Commentariorvm In Pandectas Tomvs ...

Vndecim priores pandectarum libri hîc explicantur

Baldus

Lvgdvni, M.D.LVIII.

Si quis ius dicenti non obtemperauerit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-95903

Visual Library

conqueſt.cõtra Sul.in gl.que incipit.licet vſus.in verb.patet
ergo qꝛ delictũ eſt cõſummatũ ꝛ aduerſario ius queſitũ, non
ob.arg.ꝫ.j.de mi.ſi iudex.qꝛ ibi fauor, hic odium. Idẽ ſi ius
cõe.l.ſi poteſt.in fi.de ꝫ tab.dic vt no.C.de epiſ.ꝛ cle.ſi qs non
dicã.☙In tex.ibi dũ dicit,ſi ꝓcurator.procurator vi genera
lis mãdati. Itẽ tutor ꝛ curator non faciũt dños in penã inci
a dere.ad hoc[a] Alb.☙†In tex.ibi,ſi procurator.dicit Spe.ꝙ
1 procurator habens generale mãdatũ ad cauſas, intelligitur
habere ad ciuiles tantũ,non ad criminales nec ſi faceret dñm
incidere in penã.in Spe.de ꝓcu.§.j.ver.ſed nũquid media. fa
cit.c.ij.de procur.in cle.ꝛ hic in tex.ibi,ſed cũ.vide Innoc.ex
tra de vſur.qꝛ fruſtra.☙In tex.ibi excipitur agẽdo vel exci
piẽdo.ac.☙Not.ꝙ ex hoc edicto oriť exceptio ꝛ actio.☙In
tex.ibi,ſi is delictũ principalis.nã fideiuſſor in iure exceptio
nis querendo ex pſona rei,ſed delictũ in fideiuſſore non nocet
reo.h.d.☙In tex.ſi fili⁹.ar.ꝙ exceptio hãni que obſtat cedẽ
ti nõ ob.ceſſionarijs.ſed ad hec dic ꝫ.ꝛ hoc ideo,pater nõ pre
tendit cauſam.vide Spe.de ceſſ.ac.§.j.ver.illud.et querať an
bãnitus.ꝛ vide Ja.de his qui.vt indi.l.poſt legatũ.§.ſi filiuſ
fa.no.ꝙ pater fideiuſſor filij nõ habeť ſi agit, ſed ſi cõuenitur
ſic.h.d.Sul.☙Not.ibi,in tex.dũ dicit ratũ haberi.☙Not.ꝙ
ratihabitio ſpecialis operatur idẽ ꝙ ſpeciale mãdatũ.vt hic.
☙In tex.ibi dum dicit deterior.ar.ꝙ ex delicto proprietarij
non poſſit deuaſtari domus in qua alius hꝫ vſumfructũ an.
☙In tex.in ver.fiat.qꝛ ius patris.i. patria poteſtas in qua
fundatur acquiſitio precedit factũ filij.ꝛ in iure acquiſitionis
filius non poteſt patri derogare. ☙In text.in.§.ꝙ autẽ.Ex
delicto defuncti ex quo exceptio oritur heres per exceptio. re
pellitur.h.d.nec exigitur conteſtatio,quia non eſt in poteſta
te excipientis.ꝛ quia ſuper excep.non conteſtatur lis.

Illud quoqꝫ. Qui ex delicto priuať actioni
bus ſuis,carere dꝫ preſentib⁹ et
futuris.h.d.qñ nõ priuatur ꝑ ſnĩam.ſ.ſine miniſterio iud.Se
cus ſi per iudicẽ qꝛ de futuris nõ põt ꝓnũtiare niſi in habili
tãdo perſonam ad futura.vt in deportato.Uel dic vt.l.ſi tibi
mãdauero.§.is cuius bona.j.man.in tex.§.ex hoc ver. cauſa,
naturalis obligatio nõ tolliť ex delicto.h.d.facit.j.de ꝯdi.in
ſti.ſi pene.j.qð met.cau.extat in glo.que incipit dilatoria.ver.
aliqua.☙No.ꝙ qñqꝫ clauſula derogatoria reſpicit volũtatẽ,
ꝛ ei derogat declarãdo volũtatem nõ futurã in actu ꝯtrario.
ꝛ tũc actus ille cõtrarius non valeat niſi habeat clauſulã de
rogatoriã prime vel faciẽdo ſpecialem mẽtionem vel genera
liter alteri generali derogãdo vt hic. qñqꝫ reſpicit poteſtatẽ,
ꝛ ei derogat qð tũc illa clauſula nihil operaretur.quia nemo
põt ſe libertate tali priuare.de ver.ob.ſtipulatio hoc modo.
qñqꝫ reſpicit ſolẽnitatẽ ꝛ ei derogat.ꝛ tunc vꝫ actus apposit⁹
etiã ſine clauſula derogatoria.vt.l.fi.in prin.de le.ij. ſm Old.
ꝛ Ray.ꝛ eſt rõ predictorũ.qꝛ voluntatem quilibet hꝫ a ſe. ſed
libertatem ꝛ ſolennitatem a lege ſuperiore, cui nec põt dero
2 gare ſm Ja.de are.☙†An facere ſtatutum eſt iuriſditionis.
Et videtur ꝙ ſic.qꝛ ſub diffinitione iuriſditionis põt cõpre
hẽdi.vt.j.titu.j.l.j.Uñ ſicut iuriſditio alia mera, alia merum
imperiũ,alia mixtũ,ſic ſtatutũ ſuper mera iuriſditione eſt me
re iuriſditionis.ꝛ oĩbus iurantibus competit ſuper mero im
perio meri imperij. ſuper mixto mixti. Et ſic tunc maiores
tñ iudices ſtatuent de talibus.vt.l.j.ꝫ.de of.eius.dummodo
non ſtatuatur cõtra ius legis vel cõtra formam ꝛ metam eis
dãdam vel ab eius iuratã.vñ preſertim in arbitrarijs valent
talia eorũ ſtatuta.vt.l.j.§.an cã.licet ſtatuatur contra ius par
tis.vt.l.nomina.C.de offi.pre.preto.ꝛ hic.ꝛ ſi eſt iuriſditiõis
qño populus ſtatuit cũ iuriſditionẽ nõ habeat.Rñd. immo,
ſuper hoc.vt.l.omnes populi.contentioſam.ꝛ habet habituꝫ
lꝫ non actu ꝛ exercitio nõ exerceat per alium ꝛ hoc in his que
non tangunt ius ſuperioris.nam in eis nullam habent pote
tem.de iureiur.c.venientes.

1 ☞Factum,lege permittente,fit impune.
2 Iudex denegat impune audientiam ei cui ex forma ſtatuti nõ
tenetur ius reddere.

Illud. Non fit retorcutio retorcutionis ꝛ
hoc nominatim caueť edicto ꝓtoris.
h.d.No. ex hac.l.nõ fieri retorquutionẽ retorquu
b tiõis.[b] ꝑ hoc dicũt do.ꝙ nõ hꝫ locũ recõuẽtio recõ
uentionis alias eſſet procedendũ in recõuentionibus in infi
nitũ ſm Suli.de cu.ꝛ hoc tꝫ gloſ.ord.in. l. cũ Papinianus.ꝛ
1 authen.ꝛ ꝯſequẽter.C.de ſen.ꝛ inter.☙†Scðo no.ꝙ id qð fit.
l.permittẽte fit impune ꝛ ſic eſt arg. ꝙ opponẽs teſti infamiã
non teneať ſibi iniuriarũ actiõe.bonum tñ eſt ꝓteſtetur ꝙ nõ
facit animo iniuriandi,ſed cã iuris ſui conſeruandi ſm Sul.
2 de cu.ꝛ facit.j.de in ius voc.l.libert⁹ a patrono . ☙† Ultimo
no.ꝑ iſtã.l.ꝙ iudex impune denegat audientiã ei cui ex forma
ſtatuti non teneť ius reddere.ꝛ vide in hac.l.qð no.Ja.de are.
C.ne fil.ꝓ pat.auť.habita.ꝛ in Spe.de reſcri.pſen.§.fi.ver.ſed
nũquid poſſum.☙In glo.ibi.ſtatuit per viã retorquutionis.
☙In ea.gl.gñaliter.vt non obſtet ꝙ no.in vltima glo.☙In
ea.gl.ibi,Paulus ſic intellexit.ꝛ ſic not.ar.ad ſtatuta penalia
lꝫ ſimpliciter loquantur cũ doli clauſula ſubintelligatur , de
quo nõ dico hic vlterius.conſidera hic ꝙ iſtud edictũ proce
dit quaſi inducẽdo delictũ de nouo . qð aľs nõ erat delictum.
☙In gl.vl.ibi,me teneri.qꝛ illa nõ eſt retorquutio,ſed noua ꝛ
ſeparata impetratio nullam habens conſequentiam ab impe
tratione prima.

Additio Baldi.

Illud. Qui ius iniquũ in impetrantem re
torquet,iure equo vti videť,nec pe
nam patitur ex delicto.h.d.in prin.l.vide in ſpec.
de reſcri.preſentatio.§.fi.ver.ſed nunquid poſſuꝫ.
Ibi vt litigator.vide Jac.de are.in authen . habita. C. ne fil.
pro patre.

a ☙Ad hoc alber. Adde qð ibideꝫ apoſtillaui.

☙Si quis ius dicenti non obtemperauerit. Rubri.

Additio Baldi.

In rubrica. In verſic. ſi quis formam
libellorũ. ſuper edictis cõ
tumacias punientibus.vide in Specul. de dolo
et contumac. in parte.§.reſtat. in rubric. in ver.
obtemperauerit.

1 ☞Iuriſdictionem habens mulctare poteſt.
2 Duumuiri,qualiter accipiantur.
3 Iuriſditio dicitur offendi per contumaciam.
4 Pretor,an offendatur per contumaciam non appellandi.

Omnibus. Hec.l.diuidiť ĩ quatuor par
tes.nã in pᷓma parte ponit q
magiſtratus poſſunt mulctas cõtumacib⁹ impo
nere. In ſcða parte ponit,qñ ꝛ in qua ꝑte iudicij.
In tertia ꝑte põit qñ pñt mulctari. In q̃rta ꝛ vltia ꝑteponit
ad quid ex hoc edicto competat actio.ſcða ibi.is videť.tertia
ibi.ſi ꝓcurator.ꝛ in.§.nõ ſolũ.q̃rta ibi.in.§.hoc iudiciũ . pᷓnci
piũ.h.d. Quilibet magiſtratus pt rebellis cõtumaciã penali
iudicio ꝓpulſare. Iſtud princi.duas hꝫ lect. Prima lect. ẽ ꝙ
ponať ſolũ vnũ dictũ.ꝛ tunc eſt litera nõ tantũ. Scða lect . eſt
qð ponanť duo dicta ſcꝫ regula ꝛ exceptio.ꝛ tũc eſt lr̃a nõ tñ.
☙In gloſ.j.ibi olim.prout habes in litera nõ tñ. Fran.accu.
☙In ea.glo.ꝛ ipſi.ſ.duũuiri.☙In ea.glo.ibi,de leuib⁹ crimi
nibus.ergo ꝛ de cõtumacia.☙In ead.gl.ibi.non tantũ.doct.
dicunt qð incõueniens locutio eſt ſm literã non tantũ. ac ſi di
ceremus:rex pt deliberare caſtrũ nõ tantũ comes:qꝛ locutio
conueniens eſt cõtra.ego de hoc modicũ curo.☙In ea. gloſ.
ibi ptãtis.nam illa dictio ſignificat habẽtes merũ imperiũ. ñ
duumuiros.vt.ꝫ.ti.ij.l.imperiũ.☙In ea.gl.ibi.ſꝫ dic.nũc gl.
cõcordat opi.ꝛ lec.ꝛ ſenſus gl.eſt iſtũ,ꝙ lr̃a non tamen ſit vera
in negotijs magnis ꝛ mulctis magnis.ſꝫ lr̃a nõ tantum ſit ve
ra in paruis:vñ concludendo ſm gl.vbi duũuiri habẽt cogni
tionẽ ibi habent coertionẽ,in negotijs autẽ magnis in quib⁹
nõ habẽt cognitionẽ,nec coertionẽ habebunt.vt.C.de decur.l.
duumuirũ.li.x.ſꝫ illã gl.etiã vicarij caſtrorũ,qui habẽt aliq̃
iuriſditionẽ pñt contumacibus ponere minimas mulctas.ſꝫ
conſuetudinẽ loci ꝛ fori,ſꝫ Jac.de ra.ꝛ Pet.dicunt ꝙ mulcta
qñqꝫ imponiť propter cõtumaciã incidẽter.†ꝛ tunc q̃libet ha
bẽs iuriſditionẽ ordinariã põt mulctare duumuiri autẽ non
pñt,qꝛ nõ erant iudices:ſꝫ executores ſm eos . qñqꝫ irrogať
mulcta ꝓpter delictũ principaliter puniendũ.tũc eſt verũ qð
2 loquitur.§.andiẽt.in auť.de defen.ciui. ☙†Tu dic clari⁹,qð
ſ.duũuiri trib⁹ modis accipi pñt:primo pro principali magi
ſtratu muncipij.vt d.l.duumuirũ.ꝛ tũc pñt mulctare cõtuma
ces,nã mulctare ẽ meri ĩperij.ꝙ minori cõpetit, vt eis duũui
ris.tex.in aut.de deffenſ.§.cognoſcẽt.alias eſt audient.Scðo
mõ pt accipi duũuir ꝓ eo,q ñ hꝫ iuriſditionẽ pᷓncipalẽ,ſꝫ infe
riorẽ,vt ſunt ĩ ciuitate iudices cõitatis ꝛ tũc iſti nõ pñt mul
ctare:qꝛ ñ reperiť ħ ius eis ꝯceſſum.vt.j.de iud.l.ij. §. is dať.
ꝛ hoc ſm lr̃aꝫ.tñ ħ nõ eſt verũ niſi cõſuetudo ampli⁹ eis ꝑmit
teret:vt qꝛ cõſuetudo ampliat iuriſditionẽ.vt dictũ eſt.ꝫ.ti.ij.
l.ꝛ qꝛ de iſtis iudicib⁹ cõitatũ habetis gl.or.C.de ſent.ꝛ ĩte.l.cũ
ſnĩam.Tertio modo accipiunť duũuiri.i.exactores:vľ execu
tores.ꝛ iſti nõ pñt imponere mulctas:qꝛ ñ hñt ius puniẽdi:ſꝫ
cõpellendi.facit.C.de exac.tribu.l.miſſi opinatores.li.x. predi
cta vera ſunt de pecuniaria mulcta. Sꝫ ponamus qdã came
ralengus q hꝫ iuriſditionẽ ĩter artifices ſuos vult vnũ ꝓ ꝯtu
macia ꝯfinare quero nũqd poterit mittere ad cõfinia:ꝛ breuiť
dico ꝙ ñ ð iure cõi:qꝛ illð ꝑtinet ad merũ ĩperiũ vľ mediũ ꝙ

b ☙Retorcutionis. Addõ bar. cepo.de ſerui. vrb . predio.c. xxxiiij.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

iſti nõ habẽt. vt no. C. de ſen. ⁊ inte. l. nulli. niſi lex municipalis
3 eis ꝑmitteret. vt. ỹ. ꝙ vi aut clã. l. ꝓhibere. §. plane. ¶ † In ea.
gl. i ñ. extra no. qđ dꝫ offendi iuriſditio ꝑ ꝯtumaciã. ⁊ hĩ q̃libꝫ
gñe cõtumacie q̃ hꝫ impedire partes iudicis q̃min⁹ ſortiãtur
effectũ. vt in cõtumacia nõ veniẽdi. ỹ. de ỹ re iu. ꝯtumacia. ⁊ vid
qđ ibi no. in ꝯtumacia ñ patiẽdi. vt. ỹ. ne vis fi. ei. l. ſi qs miſſuꝫ
in cõtumacia nõ reſtituẽdi. vt. ꝗ. de rei ven. qui reſtituere. đ ap.
l. creditor. §. iuſ. ꝑ contumaciã aut nõ ꝓbãdi nõ offendit p̃tor.
⁊ ideo nõ punit niſi ꝑ excluſionẽ a iure probãdi. vt. ỹ. de arbi. l.
nõ ex oĩbus. ⁊ extra de reſti. in integ. c. corã felicis. Itẽ ꝑ cõtu
maciã ñ agẽdi vel nõ accuſandi nõ offendit p̃tor. ⁊ iđ nõ mul-
ctat cõtumax: ſꝫ a iudicio excludit. vt. ſ. de ac. l. cũ titia. C. đ in
4 genu. ⁊ ma. l. diffamari. ỹ. de fal. atbales. ¶ † Itẽ ꝑ cõtumaciã
non appellandi non offendit pretor: imo defendit. vnde talis
cõtumacia ñ punit penali iudicio ſꝫ ſolũ ꝑ excluſionẽ. l. omnẽ
honorẽ. in ꝑn. C. qñ prouo. ñ eſt ne. ¶ † Sꝫ reuoco ĩ dubiũ qđ
de cõtumacia nõ rñdendi. nã ex quo nõ reſpondens habet ꝓ
a cõfeſſo.[a] vt no. ỹ. de cõfeſ. l. certũ. in prin. in gl. or. notabili ⁊ i. l.
j. §. ex hoc reſcripto. de vẽ. inſp. ꝑ Ia. de are. vbi oĩno videas ñ
vr̃ aduerſariĩ itereſſe. ergo nec mulctari p̃t ꝯtumax. vt. ỹ. ſi qs
in ius voc. nõ ierit. l. ij. in fi. ꝯriũ credo. qꝛ cõtemnẽdo offendit
b p̃torẽ. vñ põt mulctari.[b] lꝫ eũ haberi ꝓ cõfeſſo ſatis ſit aduer-
ſario. nõ ſatis tñ eſt iudici q non põt impune contẽni. vt dicaꝫ
in ſili. ỹ. e. l. §. fi. apparet ex p̃dictis ꝙ offendit magiſtrat⁹ ꝑ cõ
tumaciã. Itẽ offendit magiſtrat⁹ ꝑ calũniã vt no. inſti. in ꝓe
mio in ṽbo calũniantiũ iniqtates. ⁊ ideo põt calũniantem ex
officio repellere nemine excipiẽte, vt in. l. q cũ maior. §. ſi p̃ris.
ỹ. de bo. li. itẽ offendit magiſtrat⁹ ⁊ dignitas ſua ꝑ veruꝫ deli-
ctũ in eũ cõmiſſuꝫ vt ſi qs inuadat territoriũ alienũ hoc caſu
qualiter, ⁊ ꝑ queꝫ procedatur ratiõe iſtius offenſi. dic vt plene
not. Inno. extra de verbo. ſigni. c. ex parte in Chriſto. Bal.

1 ☞ Extremum iuriſdictionis appellatur principiuꝫ ⁊ finis.
2 Tres caſus, in quo quis dicitur contumax ⁊ rebellis.
3 Aduerſatiua dictio, cũ copla, ſi ponit aduerſatiue, ſꝫ ĩplicatiue

c **Is videtur.** Qis cõtumax p̃t rõne cõtumacie pu
niri.[c] ſiue ĩ ingreſſu, ſiue ꝓceſſu: ſiue
in egreſſu ſiue in executione iudicij cõtumacia cõmittat. h. d.
colligẽdo ibi oẽm veritatẽ iſtius. §. diuiditur iſte. §. in duas ꝑ
tes. qꝛ ꝑmo ponit quoddã dictũ. ſcđo ponit duo exẽpla. ꝑmũ
exẽplũ eſt ibi: velnti. ſcđm exẽplũ eſt ibi ceteruꝫ. ¶ In tex. ibi.
paſſus nõ eſt qꝛ citatus noluit venire. Frã. ac. vñ non potuit
ab eo vẽdicari. i. ferri diffinitiua in rei vendicatiõe. ¶ In tex.
ibi, ſequẽtia recuſauerit. i. in executione fuerit inobediẽs. tũc
1 ſupple etiã. ¶ † No, in iſto. §. ꝙ extremũ iuriſdictiõis appellat
principiũ ⁊ finis. pricipiũ eſt extermũ a quo. finis eſt extremũ
ad qđ. ſic nos dicim⁹ ĩ materia fictionũ qđ fictio trãſlatiua re
quirit duo extrema. i. terminũ a quo ⁊ terminuꝫ ad quẽ. vt no.
per Cy. ꝑm Pe. in. l. fi. C. de ſen. paſ. In iudicijs ergo extremũ
a quo eſt citatio. vt inſt. de pe. teme. liti. §. fi. extremũ ad qđ, eſt
2 executio. vt hic. ṽ. ceterũ. ¶ † Scđo no. tres caſus qñ qs ẽ ꝯtu
max ⁊ rebellis iudici in extremo a quo ⁊ in extremo ad ꝙ, tũc
nõ eſt dubiũ qđ illa cõtumacia põt puniri ꝑm oẽs. qñꝗ qs eſt
cõtumax in extremo a quo. ſed eſt patiẽs ⁊ obediẽs in extremo
ad qđ, tunc fuerũt opi. que variãt lecturã iſtius litere. nã hul.
dixit qđ finalis obediẽtia purgat cõtumaciã p̃cedentẽ. ⁊ ita in
telligebat ver. velnti. qđ ille ver. ñ veniat exẽplificatiue ad di-
ctũ ſuperius; ſꝫ reſtrictiue vt reſtrigat illã dictionẽ extremũ
ad id qđ eſt executiuũ nõ ad id ꝙ eſt ĩchoatiuũ iudicij ⁊ ꝓ illa
opi. facit. ỹ. de arbi. l. celſus. in ꝑn. Secũda fuit opi. Ioã. ꝙ obe
dientia in extremo ad qđ, nõ purget inobediẽtiã in extremo a
quo: qꝛ nõ ſunt circa ideꝫ ⁊ hec eſt veritas. Terti⁹ caſus eſt qñ
quis eſt obediẽs in extremo a quo, ſꝫ nõ in extremo ad ꝙ, tũc
oẽs cõcor. ꝙ vltima cõtumacia eſt puniẽda. ¶ In gl. magna
ibi. vel. viliſſimũ, cõparatiue ad ea que ſunt maioris grad⁹ in
iuriſdictiõe, vel ad ea q̃ ſunt maioris gradus ĩ ꝓceſſu cauſe. ci
tatio eñ minimũ gradũ tꝫ: qꝛ ꝓcedit ad eã, ſine cãe cognitiõe.
⁊ tñ inobediens in hoc punitur: ergo multo magis in maxi-
mo iſta eſt ꝑma expoſitio. ¶ In ea. gl. ibi. nõ patit, niſi dicas
defendẽdo hul. ꝙ lꝫ ſnĩa abſolutoria ñ d̃ſideret executionẽ tra
ditiõis ñ deſiderat executionẽ ſilẽtij ⁊ patiẽtie. vñ actor ꝯ ſnĩaꝫ
veniẽdo p̃t mulctari. vt. ỹ. đ arbi. l. iter caſtellianũ. ⁊ ꝙ no. ỹ. de
li. le. l. aureli⁹. §. cẽtũ. ¶ In glo. ibi. q reſtituere. tu dic ꝙ alia rõ
ne eſt fal. opi. hul. qꝛ ſi nõ punit niſi ꝯtumacia q̃ eſt circa execu
tionẽ. ergo anteꝗ̃ ſit ventũ ad ꝓnũciationẽ: iudex ñ poſſet pu
nire ꝯtumacẽ. ꝙ eſt ridiculũ dicere ꝙ prius expectet ſnĩa ꝓn-
cipali ꝗ̃ cõtumax poſſit puniri. ⁊ eſt ꝯ. l. j. . §. ex hoc reſcripto.
de vent. inſpi. ⁊ ꝯ. l. cõſentaneũ. C. quõ ⁊ qñ iudex. cũ multis. ſi.
3 ¶ † In ea. gl. ibi, ſequentẽ copulã. iſta gl. q̃tidie allegat ꝙ ad
uerſatiua dictio cũ copula nõ ponit aduerſatiue, ſꝫ ĩplicatiue.
qđ no. ¶ In ea. glo. ibi puniẽdus. ¶ Ex hoc not. ꝙ lꝫ ſit facta
miſſio ꝯ aliquẽ ex primo ⁊ ſcđo decreto tñ põt accuſari de p̃ce
ptis ſpretis: qꝛ ñ eſt purgata per hoc ꝯtumacia. ⁊ lꝫ ſit purga-
ta vno remedio adhuc põt puniri alio. vt extra vt li. ñ ꝯte. qm̃
frequẽter. §. fi. ¶ In ea. gl. ibi nil. inuenit mediũ. tu dic ꝙ ẽ tri
plex mediũ. ſ. tẽporis: ordinis ⁊ ꝓbatiõis. mediũ tẽporis req-
rit. vt. l. ſi finita. §. ſi forte. ĩ ṽbo duret. đ dã. infecto. cũ ſi. Me
diũ ordinis iudiciarij ñ reqrit, vbi lis ñ cõteſtat. ⁊ ita ĩtelligit
gl. mediũ aũt probationũ hñ requiritur qđ in ꝑmo d̃creto fit
ꝑ iuramẽtũ. in ſcđo ꝑ dilucidas ꝓbatiões: lꝫ ſũmarie recipiat
vt no. in aut̃ de exhib. reis. §. ſi ṽo. etiã qdã. ⁊ eſt iſta gl. in arg.
qꝛ vbi petit executio ſnĩe ibi ñ ſit inſtãtia: qꝛ cũ proceditur ſi-
ne lit. cõte. vel q̃ſi. ergo ñ eſt inſtãtia qđ ſatis p̃t dici vbi nõ op
ponit exceptio ꝯ executionẽ: ſꝫ vbi opponit exceptio vr̃ qđ ibi
ſit inſtãtia q̃ſi obiect⁹ exceptiõis perẽptorie. i. perimẽtis execu
tionẽ. faciat haberi litẽ ꝓ cõte. vt not. Cy. đ ꝓcu. l. nihil arbi-
tramur. ⁊ Io. an. in. c. j. de ele. li. vj. Opi. aduocatorũ eſt ꝙ ñ ſit
inſtãtia vbi petit executio: qꝛ expedit ꝑ interlocutoriã. vt. ỹ. de
mi. l. minor. xxv. annis, cui fideicõmiſſum. ⁊ hoc ſi agit offđ iu-
dicis. Si aũt agit actiõe in factũ certũ eſt ꝙ ẽ iſtãtia, vt. l. Itẽ
veniũt. §. idẽ recte. de pet. he. vbi tex. dicit ꝙ ſit litis ꝯte. ergo
ẽ iſtãtia eadẽ q̃ſtio formari ſolet ĩ palatio ĩ executione inſtru-
mẽti ꝯfeſſionati. ¶ In eadẽ gl. ibi. nũqd ĩ medĩs puniret eũ,
Rñ. ſic vbi talis cõtumacia offendit p̃torẽ: ſec⁹ ſi nõ offendit,
vt declaraui in prin. hui⁹. l. ¶ In ead. gl. ibi plures. no. ꝙ nõ
peruenit ad primũ decretũ ex ꝑma citatiõe ſꝫ citari dꝫ plures
vt. C. quõ ⁊ qñ iudex. l. cõſentaneum. ⁊. C. de his qui ad eccle. cõ
fu. l. p̃ſenti. §. ij. ⁊ no. de dã. infe. l. ſi finita. §. iulian⁹. ¶ In ead.
glo. ibi procedere, vt in linea. ⁊ iſta eſt quedam truffa.

Additio Baldi.

1 ☞ Pro contumacia, an poſſit quis banniri.
2 Pro debito, an poſſit quis banniri.

OMnibus. Uide qđ no. Inn. de off. dele.
c. j. que ibi Inno. exemplificat
1 ſpe. per. vj. q. in ſpe. de iu. dele. §. ſemel. ĩ ꝑn. ¶ † An
ꝓ cõtumacia poſſit bãniri in cãciuili. no. de vẽ. ĩſp.
2 l. j. §. igitur. † Sꝫ an pro debito. no. ꝙ ſic in. l. j. qui bo. ce. poſ. in
vlti. gl. dũmõ debitũ ſit liquidũ ⁊ ſit ꝯdẽnat⁹ ſicut etiã requi-
rit vt poſſit carcerari. nam bãnũ ſuccedit loco carceris. vt ibi
no. Sed vr̃ ꝙ hec. ſ. captura fiat demũ bonis excuſſis. vt not. l.
iij. §. tutores q. de ſuſp. tu. dic ꝯ. C. quõ ⁊ qñ iudex. in. l. cõſenta
neũ. extra de lit. non conte. qm̃. in fi. Bal. ⁊. ỹ. ti. j. ſed ⁊ ſi.

1 ☞ Delictũ ⁊ cõtumacia adminiſtratoris nõ nocet ipſi dño.
2 Contumacia procuratoris, an indiſtincte noceat domino.
3 Dominus, an videatur ratificare contumaciaꝫ procuratoris
per ſcientiam non purgando.
4 Dñs ex contumacia procuratoris, an habeat pro confeſſo.
5 Dñs ex ṽa ꝓcuratoris contumacia an perdat ius appellãdi.
6 Dñs, an patiat ꝑm decretum ex vera ꝓcuratoris cõtumacia.

Si ꝓcurator. Ex ꝯtumacia tutoris vel ꝓcura
toris dñs non incidit in penã. h.
d. no. ¶ In tex. ibi obtẽperauerit ꝑ verã cõtumaciã cõtẽptũ
eñ ſignificat h̃ ṽbũ hic poſitũ. ¶ In tex. ibi ipſe, ſ. adminiſtra
1 tor. ¶ † No. hic ꝙ ꝯtumacia ⁊ delictũ adminiſtratoris ñ nocet
2 dño ſꝫ ipi adminiſtratori. ¶ † Ex gl. op. qꝛ q̃dã. ll. dicũt ꝙ cõ
d tumacia ꝓcuratoris indiſtincte nocet dño[d] vt. C. de ꝓc. l. eũ q
res agit heredũ. ⁊. ỹ. de ꝓcu. l. ſed ⁊ he. §. ſi. quedã. ll. ꝓñt ⁊ diſtin
guũt qđ aut loqmur ante litis ꝯte. ⁊ dolus ꝓcuratoris nõ no
cet dño. aut poſt lit. cõte. ⁊ tũc dolus ꝓcuratoris nocet dño. vt
ỹ. de except. do. l. apud celſuꝫ. §. q̃ſitũ. ⁊. l. ſi ꝓcura. agit. lex vero
nr̃a d̃t indiſtĩcte ꝙ nõ nocet dño. quare male ſup iſta materia
dicit q̃dã gl. q̃ eſt. ỹ. ſi quis ob. cãꝫ te. l. ſi dol. ꝙ aut dolus admi
niſtratoris cõmittit in ꝯctu. aut delinquẽdo. ſi in delicto aut ĩ
aliquo qđ quaſi tꝫ mediũ inter hoc. ⁊ lꝫ illã gl. ñ habeas alibi.
tñ eſt nimis breuis ⁊ ĩmperfecta. ⁊ iđ dic ꝙ aut dol⁹ ꝯmittit
ꝯhẽdo. aut delinquẽdo, aut impetrãdo. aut litigãdo. ſi ꝯmittit
ꝯhẽdo. tũc dñs nõ p̃t ſe fundare ex illo ꝯctu niſi q̃lificato ꝓut
ẽ a ꝓncipio. ⁊ iđ dol⁹ miniſtri nocet dño. vt. ỹ. q ⁊ a q. l. ſi fideicõ
miſſa. §. Ar. ⁊ ar. ỹ. de mã. l. gai⁹. ⁊ ꝙ no. ỹ. đ pac. l. ſinaũt. ¶ Se
cũdo caſu qñ dol⁹ ꝯmittit exp̃ſſe delinquẽdo dol⁹ adminiſtra
toris ñ nocet dño. vt. C. vñ vi. l. meminerint. C. de fal. mo. l. j. ꝙ
eſt verum niſi dñs ratificet delictũ ſuo nõie cõmiſſum. vt. ỹ. de
vi ⁊ vi ar. l. j. §. quoties. rõ eſt: qꝛ ñ adminiſtrat q exp̃ſſe đlinqt
imo potius dilapidat. ⁊ iđ niſi interueniat ratihabitio que hꝫ
vim ſpecialis mandati nõ p̃iudicat dño ſꝫ ſi interueniat ſic. ſꝫ
Ia. de are. eſt in quadã ſingulari opi. qꝛ ipſe dicit qđ in maleſi
cijs ratihabitio non obligat niſi qñ aliqd peruenit ad ratificã
tẽ puta poſſeſſio. ⁊ monet ſubtiliter. qꝛ in negotio ꝙ nõ eſt nec
eſſe poteſt meum, ratificatio nil operatur. vt. l. ſi pupilli. §. ſꝫ ſi
ego. ⁊ de neg. geſt. tñ tex. decretalis eſt in cõtrariũ. de ſentẽ. ex
cõmu. c. cũ quis. li. vj. ſufficit enim qđ delictũ ſit cõmiſſuꝫ nõie
ratifican

a ¶ Pro confeſ
ſo. ⁊ hoc ſi illa
ꝯfeſſio in eius
odiũ tẽdit. ſe-
cus auteꝫ ſi in
cõmodũ. vt ꝑ
fe. in. c. intelle-
ximus. circa
ꝑſin. in ver. ij.
allego. de in.

b ¶ Mulctari.
adde Feli. i. c.
j. ver. not. ibi.
donec de iudi.

c ¶ Puniri. et
quot modis
puniat. vide in
c. tua. vt li. nõ
conteſt.

d ¶ Dño. vide
bar. i. l. ꝗ̃uis.
ĩ vlt. col. ṽ. iij.
ꝯſueuit dubi-
tari. de dã. in-
fec. ⁊ in. l. quo
ties. C. de di-
gni. lib. xij.

ratificātis.licet enim ad eum nō perueniat vtilitas aliqua.vt
in homicidio.tñ ipſa affectione ⁊ ratificationē facit delictū.ꝙ
no.bene.⁊ iſtud eſt verū niſi ſit tale delictū quod ſui natura nō
poſſit explicari per miniſtrū.vt adulteriū.vt no.ſ.de vi ⁊ vi ar.
l.j.§.deieciſſe.⁊ ar.C.de cadu.tol.l.j.§.ne autē. ¶ Tertio caſu
qñ pcur.delinquit impetrādo.qđ non eſt abſolute delictum.
tu dic.vt.ſ.ti.j.l.iij.§.ſi procura. ¶ Quarto caſu qñ pcurator
delinquit litigādo illa eſt proprie materia noſtri.§.in hac di-
ſtingue ſm Jac.but.ꝙ aut pcurator delinquit negligēdo,aut
delinquit faciēdo.ſi delinquit negligēdo,puta quia eſt contu
max,tūc refert aut loquimur de preiudicio generando circa
pceſſum cauſe,⁊ tūc dico ꝙ cōtumacia procuratoris preiudi-
cat dño:qꝛ aperit viam cōtra dñm ad ſolita remedia ptoris.
puta ad miſſionē ex primo decreto.C.de procu.l.eū qui.aut lo
quimur de preiudicio generādo circa ius totius litis.et tunc
videtur ꝙ poſt lit.cōteſt.malitia procuratoris noceat dño.vt
C.de his qui.vt indi.l.Polla.aut loquimur de preiudicio ge
nerādo quo ad aliam penā extrinſecam.tunc dolus pcurato-
ris non nocet dño.vt in noſtro.§.⁊ ſunt verba ſatis not.⁊ aſſi-
gnat rationē differētie.d.Jac.qꝛ quedā ſunt que procedūt ex
ficta cōtumacia,vt miſſio in poſſeſſionē et ſimilia. tunc quaſi
pcur.preſentat dñm.⁊ dñs eſt ficte cōtumax.ideo officit,que-
dam ſunt que nō pcedūt niſi ex vero dolo.vt mulcta ⁊ excōi-
catio.vt no.de in lit.iur.l.in actionib⁹.tūc non nocet dño,quia
in perſona dñi non reperitur verū delictū.Jnno.dicit ꝙ con
tumacia procuratoris non nocet dño quo ad penā fiſci. et ita
intelligitur hic.ſed quo ad intereſſe partis. vt quo ad miſſio-
nem in poſſeſſionem vel refectionem expenſarum.⁊ hoc nocet
domino.vt.ſ.de lega.ij.l.qui ſolidum.§.etiam.Moderniores
dicunt ꝙ quantum ad coerctionem ⁊ penā que cōcernit per-
ſonam non nocet domino,ſed quantum ad preiudicium cau-
ſe bene nocet domino,quia imputet ſibi ꝙ talem procuratorē
conſtituit.vt in.l.idemqꝫ.§.ſi tutores.ſ.man.⁊ omnes bene di
cunt ⁊ opi.eorum in idem recidunt.gl.tamen ordi.ſ.de regul.
iur.in.l.non poteſt dolo carere.videtur dicere ꝙ non genere-
tur preiudicium domino etiam in refectione expenſarum. ta
men iſtud docto.non approbant communiter.Jtē adde vnū
verbum ꝙ dicit Jaco.but.alibi,ſcilicet,ꝙ in contumacia p-
cura.non poteſt procedi ad aliquid niſi iudici liqueat de eius
mandato.pro quo dicto facit.l.hoc autem. in princip.ſ.quib⁹
ex cauſis.in poſſ.ea.et.ſ.depoſi.l. ſi quis inficiatus. et.ſ.de eo
3 qui pro tu.l.quero.quod tene menti. ¶ † Sed iuxta predicta
reuoco in dubium,vtrum dominus videatur ratificare con-
tumaciam procuratoris ſciendo ⁊ non purgando ipſam, et
dic ꝙ ſic.vnde illo caſu dominus poteſt ratione veri doli pu-
niri.iſte eſt text.in.l.ij.C.de exact.tri.an.lib.xij.et extra vt lite
non conteſta.c.j.Ad hoc facit quoddam dictum Jnnoc. qui
dicit ꝙ patientia domini hꝫ vim mandati . extra de reſcrip.
c.ex parte decani.⁊ probatur per authen.qua in prouincia.re
4 cte intelligendo. ¶ † Scđo queritur vtrum ex contmacia p-
curatoris dñs poſſit haberi pro confeſſo: Reſponde.ſic,in in
terrogationbus que fiunt ad litis preparationem.vt.ſ.de pro
cu.l.non ſolum.in princ.Jdem in poſitionibus que fiunt ad
veritatis indagationem poſt lit.conteſt.vt in.c.ij.de confeſ.li.
vj.ſecus in interrogationibus que fiunt ad iudicij inchoatio
nem.i.ad lit.conte.inducendam qꝛ ibi requiritur vera reſpon
5 ſio.vt no.in.l.j.§.ex hoc de ven.inſpi.per Jac.de are. ¶ † Ter-
tio querit vtrum ex vera contumacia procuratoris dominus
perdat ius appellandi.doc.dicunt ꝙ non in.d. c.j. vt lit . non
conte.⁊ ego addo rōnem,qꝛ procurator non poteſt renuntia-
re appellationi.facit quod not. Jnn.de offi.dele.c. cum olim
abbas.⁊.ſ.de verb.ob.l.qui rome.§.Calimachus.ergo nec cō
trahere heremodicium per vnam contumaciam in preiudi-
cium appellationis.Jtem qꝛ appellatio eſt ſcđa cauſa in qua
procurator nondum eſt litem conteſt.⁊ ideo non poteſt domi
no preiudicare.nec ob.l.ij.in fi.ſ.quando app.fit.⁊ qđ no.C.de
ap.authen.hodie.quia ibi fuit contumacia in non appellan-
do,non in non comparendo.vt hic.⁊ ſic non obſt.caſus enim
6 ſunt valde diuerſi hic. ¶ † Quarto quero vtrum ex contuma-
a cia procuratoris dominus patiatur ſcđm decretum.ᵃ Bart.
dicit ꝙ non per.l.hoc amplius.§.pe.de dam.infe.Ja.bu.dicit
contrarium.ſaltim poſt li.conte.vt not.per eum.ſ.de dolo.l.
eleganter.in princi.vbi vide.non ob.l.qui bona.§.pe.quia illa
non loquitur in vero procuratore ſed in ficto.vſufructuarius
enim non habet verum mandatum a proprietario, ſed taci-
tum,vt in.l.j.in fi.ſ.vſufr.quendā.ca. ¶ Quinto ⁊ vltimo que-
ro,ſtatuto cauetur ꝙ filius eſt condemnatus de maleficio, an
pater teneatur ſoluere condemnationem pro eo ꝙ ſtatutum
volet.not.C.de decre.decur.in rubrica.li.x.modo queritur, ſi
filius fuit condemnatus ex contumacia,vtrūꝫ pater teneatur
ſoluere condemnationē.⁊ fuit ꝯſultum ꝙ non.per text.illius.
§.⁊ in authen.de ince.nup.in prin.C.de hēti aut.ibi,poſita.fa
cit de infa.athletas.§.calumniator.ad.l.iul.maie.quiſquis.ad
ſil.l.neceſſarios.in prin.ſm Ja.bu.Pau.de lia.⁊ Ray.de for.
⁊ eſt caſus expreſſior.ſ.de ap.l.ſi perluſorio.in fi.⁊ ibi p Bart.
¶ Ultimo facit ad materiam noſtri.§.C.de ſa.ſan.ec.l. iube-
mus nullā.⁊ vide ibi Cy.⁊.C.de non nu.pe.authen.cōtra qui
propriam.in fi.C.de dig.l.quoties.lib.xij.Bal.

Non ſolum. Ex hoc edicto ita punitur actor cō
tumax ſicut reus.h.d. ¶ No.in con
tumacia punienda actorem ⁊ reum ad paria iudicari.
1 ☞ Per contumaciā expenſe litis non ſolū veniūt ſꝫ ēt dāna.
2 Abſens citatus ratione cōtumacie,an habeatur pro cōfeſſo.
3 Docens de ignorantia excuſatur a contumacia.
4 Cōdēnatus pro cōtumacia an dꝛ cōdemnatus pro maleficio.

Hoc iudicium. Diuiditur in duas partes.qꝛ
primo loquitur de pena appli
canda aduerſario ſeu parti.Scđo loquitur de pena applican
da fiſco ſeu iudici vbi hoc eſſet ex conſuetudine qđ mulcta ſue
curie applicaretur vt videmus in curijs epiſcoporum ſm Ja
cob.de but.ſcđa ibi.⁊ cum cauſam de iure cōi enim eſt, ⁊ non
b continet in ſe petitum.ſed intereſſe.⁊ hoc dicit,pena que ratio
ne contumacie applicatur partiᵇ non continet intereſſe peti-
tum,ſed intereſſe emergēs.ea vero que applicatur fiſco eſt me
re pena annalis ⁊ non tranſitoria in heredem , hoc dicit ſm
Azo . prout Azo.legit in ſumma . ſed prout ipſe legit in ſuo
apparatu quem fecit.hoc dicit.Mulcta que fiſco applicatur
non deſiderat intereſſe.⁊ arbitrio iudi. moderatur,anno ſopi
tur.⁊ in heredem non tranſit.hoc dicit.⁊ ſm hoc totus. § . lo-
quitur in mulcta applicanda fiſco ⁊ eſt notabilis.§. ¶ Jn tex.
ibi concluditur.i.imperatur. ¶ Oppo.contra iſtum.§.⁊ vide
tur quod iſte. §.ſibijpſi contradicat.Primo eñ dicit ꝙ actio
in factum ex hoc edicto non datur ad intereſſe. Scđo dicit ꝙ
datur inquantum res eſt ad intereſſe.⁊ quanti eſt.idem ſigni
ficant.ſ.de verbo.ſigni.l.inter hec verba . ergo ille. §. intricat
contradictoriam timore huius contrarij iſtud principiūꝫ le-
gitur duobus modis.vno modo quod loquitur de pena ap-
plicanda parti,alio modo quod loquitur de pena applicāda
fiſco.⁊ ſcđm primam lecturam textus exponitur dupliciter.vt
ſibijpſi non contradicat.Primo ſic.hec actio nō datur ad in
tereſſe.ſ.totale.⁊ hoc primo.Sed datur ad intereſſe particula
riter.ſ.damnorum ⁊ expenſarum.hoc ſcđo. ¶ Sꝫ contra iſtaꝫ
expoſitionem opponitur.videtur ꝙ detur ad intereſſe tota-
le.vt.ſ.de rei ven.l.qui reſtituere.Rñ. illud eſt in actionibus
arbitrarijs per illam.l.non per hoc edictum.Scđa expoſitio
litere eſt iſta actio non datur ad intereſſe ſcilicet ſingulare p-
bandum per iuramentum in litem.ſed bene datur ad intereſ-
ſe commune etiam totale, ⁊ iſte ſit ſenſus litere. ¶ Sed cōtra
illam expoſitionem opponitur.qꝛ ſecundum hoc ratione con
tumacie adhibite in principio litis reus teneatur ad tantam
quantitatem quanta eſt petita per libellum ſed hoc eſt falſum.
qꝛ niſi probetur quod id quod petitur debeatur reus non dꝫ
ad id condemnari.ſed ſit contumax.vt.C.de in.l.properandū.
§.ſin autem reus.⁊ ideo gloſſa damnat iſtam expoſitionē. Se
cunda lectura iſtius.§.eſt,ꝙ iſtud principium loquatur in pe
na fiſcali ⁊ tunc ſenſus litere eſt iſte qđ actio ex hoc edicto re-
ſpectu fiſci continet meram penam non intereſſe.quia pene fi-
ſcales non deſiderant intereſſe.⁊ hoc primo.debet tñ iſta pena
moderari pro qualitate iuriſdictionis ⁊ contumacie.⁊ hoc eſt
qđ dicit quanti ea res,id eſt,contumacia.⁊ iſta expoſitio licet
approbetur in glo.magna,approbatur tñ in vltima.tu dic ꝙ
vtraqꝫ lectu.eſt bona.⁊ apparet ſolutum contrarium princi-
pale per expoſitionē litere. ¶ Ulterius opponitur qđ vtraqꝫ
lectura ſit falſa.qꝛ lex dicit ſatis eſt qđ contumax patitur miſ
ſionem in poſſeſſionem.vt.ſ.tit.j.l.ſatis.ergo non dꝫ pati aliā
penam reſpectu fiſci vel aduerſarij.reſpondet glo . ibi loquit
in ficto contumace.hic in vero.quia per hoc edictū vera tātū
contumacia punit.iſte eſt intellectus glo. ¶ Querit glo.quot
remedia naſcātur ex hoc edicto.⁊ dt ꝙ duo.vnū reſpectu fiſci.
alterum reſpectu aduerſarij.⁊ hoc premittit glo.tanquā eui-
dentiale.⁊ vide in gl. ¶ Jn glo.j.ibi,impoſitā per interlocu-
toriā iudicis.ergo ad hoc vt mulcta petatur iure actiōis,dꝫ p
cedere pronuntiatio condemnatoria ad ipſam mulctā.hoc eſt
dicere ꝙ officio iudicis deuenitur ad iſtam interlocutoriā:ſꝫ
poſtꝙ interlocutoria eſt lata:actio in factū naſcit.⁊ tūc eſt pō
derandum qđ non naſcit actio in factum ex ipſa interlocuto-
ria.ſed ex hoc edicto ⁊ hoc pba ꝙ ex interlocutoria nō naſcit
actio,ſed ex edicto pretoris propter interlocutoriam.p.l.inter
locutio.C.cōminationes vel epiſ.l.demū ex interlocutoria na
ſcitur actio in factum quādo ſuccedit loco diffinitiue.ſ.de iu.

a ¶ Scđm de-
cretū. p quo ⁊
de oībus.ſ. di
ctis. vide late
⁊ no.Fel.in. c.
j. vt lite non
conte.

b ¶ Parti. vi-
de do . Alexā.
de Jmol . hic
tamen.

cutoria in emergenti:quia tunc ex interlocutoria non naſci-
tur actio in factum,vt notatur extra de electionibus.capitu.
cum dilecti.in fi.⁊ notatur hic ſubtiliter intuendo. In eadem
gloſſ.ibi,ſtatuitur a iudice vt.ſ.de verb.ſigni.l.ſi qua pena.⁊.l.
aliud.§.inter mulctam.intellige quod ſtatuatur officio ſuo.
ſed Jacob.de ra.dicit quod ab ipſo principio naſcitur actio
in factum ex hoc edicto que datur fiſco ad mulctam officio iu
dicis imponendam.⁊ ſic a principio illa actio habet incertam
quantitatem.que in libello taxari nõ poteſt.ſimile.ſ.de iniur.
l.iniuriarum eſtimatio.ſecundum Jaco.de ra.⁊ multi eum ſe-
quũtur.quod falſum eſt quia ſi mulcta imponeretur per actio
nem in factum ſententia lata ſuper ea eſſet diffinitiua. Ta-
men nos habemus quod ſententia mulcte dicitur interlo-
cutoria.⁊ ideo põt ex cauſa contrario imperio reuocari.vt.ſ.
de offic.preſi.illicitas.§.final.l.j.C.de mo.mulct. ⁋ In ead.
gloſſ.ibi,ſecunda a mortuo.ideſt ab edicto pretoris. ⁋ In
ead.gloſ.propter damna.ex iſta gloſſ.apparet quod iſta ſunt
diuerſa.expenſe.⁊ damna.⁊ vide.ſ.de conditio.⁊ demonſt.l.
1 quibus diebus.§.j.⁋ Item ex illa glo.not.quia† ratione con
tumacie veniunt non ſolum expenſe litis ſed damna.concor.
C.de iudicijs,l.ſancimus.facit.C.de fruc.⁊ lit.expen.l.non
ignorat.vbi autem quis non eſt contumax ſed venit condem-
nandus ratione temeritatis non veniunt damna extrinſeca.
ſed tantum expenſe iudicij.vt in authen.de iudici.§.oportet.
⁊.C.de iudic.properandum.§.ſin autem.vnde regula dicit vi-
ctus victori condemnatur in expenſis.non autem dicit con-
demnatur in damnis ⁊ expenſis.quia iſta ſunt diuerſa ſecun-
dum quoſdam.⁋ In ead.gloſſ.ibi,qui reſtituere. adde ⁊ vide
quod not. Innocen.extra quod metus cauſa.capit.ſuper eo.
vbi vide omnino.⁋ In eadem gloſſ.ibi,poſitione, id eſt ex-
2 poſitione textus quanti ea res eſt.†⁋ In eadem gloſſ.ibi,le-
uem inobedientiam.ex hac gloſſ.nota.quod abſens citatus
ratione contumacie non poteſt haberi pro confeſſo.quia non
debet in diſpendio totius cauſe puniri ratione vnius contu-
macie,vt iſta gloſſ.dicit aperte.nec poteſt iudex hoc interlo-
qui quia eum habebit pro confeſſo in caſu contumacie. quia
non debet iudex excedere terminos.l.ſed aliam penam bene
poteſt illi comminari. vt.ſ.vbi pupil.educa.debet.l.ius ali-
mentorum.⁊ ibi per Jacob.⁊ hoc in contumacia abſentis in
contumacia autem preſentis qui non vult reſpondere.dic vt
not.ſ.de ven.inſpi.l.j.§.ex hoc reſcripto.per Jacob.de are. et
quod maior ſit contumacia preſentis inobedientis quam ab
ſentis probatur per id quod legitur ⁊ not.C.quomodo ⁊ quã
do iudex.l.ſecunda.Apparet ex predictis quod ex contuma-
cia in non veniendo, non poteſt quis haberi pro confeſſo. et
adde quod nota. Jacob.bu.ſ.de inter.actio.l.ſi filius.la.j.et
eſt illa.l.in illa materia notabilis.⁋ In ead.gloſſ.ibi,expreſ-
ſum eſt,imo ſatis.ideſt inquantum meretur proteruia contu
macis.ſecundum docto.⁋ In ead.gloſſ.ibi,prima verior.ſ.
in alia gloſſ.approbat tertiam lec.magis quam primam.quia
litera loquitur continuato ſermone ⁊ cum ⁊c.vnde non eſt fi-
enda diſgreſſio que fieret ſecundum primam lec. ⁋ In eadẽ
glo.ibi,vel preſens.i.in ciuitate,vel in palatio non tamen cõ-
paruit ad hoc quod fuit citatus.⁋ In eadem gloſſ.ibi, licet
iniuſtam.puta quod fuit occupatus in alijs.nam licet non de
buerit propterea omittitur quin obediret iudici tamen ex-
cuſatur a vera contumacia.⁋ Ex quo no.qđ talis excuſatio
excuſat a dolo:vt.ſ.de libe.cauſa.l.igitur.C.de plagiarijs.l.
plagij.⁊ de abigeis.l.j.in fi.⁊ habetis ſimilem gloſſ.ſ.de ap.l.
ex conſenſu.§.fi.⁊.ſ.de fideicom.libe.l.non tantum.§.ſed arti-
culeiano.⁊ ideo licet quis fuerit perſonaliter citatus, tamen
poteſt excuſari a vera contumacia ⁊ habebit beneficium ap-
pellandi.ſi docuerit de quali quali impedimento.qđ tene men
ti.hoc tamen multi non approbant.⁊ facit.ſ.de re iud.l.que-
ſitum.⁋ In ead.gloſ.ibi,ſecus eſt.ex illa gloſſ.not.quod licet
actor ſit miſſus in poſſeſſionem ex primo ⁊ ſcđo decreto ⁊ ſit
ei plenarie ſatiſfactum per hoc tamen adhuc contra reum cõ
tumacem põt de preceptis ſpretis agi qđ tene menti.⁋ Illud
no.qđ in iſtis remedijs ꝑtoris q̃ ſunt inducta ad contumaciã
propulſandam.vnũ remedium excludit aliud.vnde licet fece-
rim poni debitorem meũ in carcerem,adhuc tñ poſſum proſe
qui contra eum.⁊ impetrare primum ⁊ ſcđm decretum. vt. C.
quomodo ⁊ qñ iudex.l.cõſentaneũ.⁊ eſt expreſſus extra vt li-
3 te non conteſta.quoniam frequenter.§.fi.⁋† Item ex predi-
ctis collige eum qui docet de ignorantia excuſari etiam a fi-
cta contumacia ⁊ ab omni pena que propterea imponeretur
per ſtatutum. facit ad hoc.C.de tab.l.generali.⁊.ſ.de decre.
ab or.fac.l.fin.ſm Rofre.Cy.⁊ alios quod not.quando vis de
fendere accuſatum de precepto ſpreto ſecundum formam ſta
tuti noſtri.⁊ hoc innuitur in gl.ſuperius ibi dum dicit. quia
abſens eſt.⁊ faciat.ſ.de exc.tu.plane.Venio ad ver. Et cũ me
ram penam.⁊ reuoco in dubium vtrum ille ver. loquatur de
remedio quod datur parti.an de remedio quod datur fiſco.
Due ſunt opi.Prima quod loquatur de remedio quod da-
tur parti.⁊ hec falſa propter literam que dicit, merã penam.
Item quia hoc remedium eſt tranſmiſſibile.Secunda lec.eſt
quod loquatur in remedio quod datur fiſco ad mulctam im-
ponendam vel verbotenus impoſitam.⁊ hec vera.⁋ In glo.
ſeq.ibi,totus.§.loquitur. coniungendo iſtam lect.cum alia
gloſſ.apparet quod.§.noſter.tribus modis legitur. Primo
vt principiũ loquatur de remedio partis.finis, de remedio fi
ſci.Secundo vt totus.§.loquatur de remedio fiſci.Tertio vt
totus.§.loquatur de remedio partis:ſed iſta tertia lect.eſt
falſa.⁋ In ead.gloſſ.ibi.⁊ ideo nec poſt annum. Notat.poſt
annum quem non poſſe accuſari de precepto ſpreto. ⁋ In
ead.gloſſ.ibi, adminiſtratori.nam fiſcus ⁊ res publica non
4 habet heredem:quia non poteſt mori. ⁋† In ea.glo.ibi,quia
ex delicto.hoc videtur dicere gloſſ.ordina.quod condemna-
tus pro contumacia dicatur condemnatus pro maleficio.que
tamen condemnatio mandatur executioni mortuo contuma
ce.⁊ quod condemnatus pro contumacia dicatur condemna
tus ex maleficio.videtur alia gloſſ.ordinaria.ſ.de interro.ac.
l.ſi filius.la prima In contrarium quia nulla.l.cauetur,quod
a contumacia ſit maleficium[a] cum nulla.l.dicat quod poſſit pu
niri criminaliter.vnde edictum iſtius titu.eſt edictum ciuile
non criminale.ſi ergo eſſet vnum maleficium ſtatim eſſet pro
dita accuſatio criminali.vt not.in.l.fin.de priua.delict.ſuper
hoc.vide Cyn.C.de cri.ſtel.in rubrica.vbi dicit quod illa que
ſtio fuit multum ardua.⁊ ego credo ꝙ licet ſecundum alluſio
nem vocabuli, contumacia ſit maleficium. tamen loquendo
prout.l.accipit maleficium dico quod non eſt maleficium.nec
in tractatu maleficiorum continetur contumacia.⁊ facit.C.
de here.authen.prima,ibi poſita.ad idem facit gloſſ.ordi.in.c.
ex literis.extra de conſti.Item proprie non dicitur condem-
natus ille contra quem eſt lata interlocutoria.vt not.ſ.quan-
do app.ſit.l.prima.§.quod in ſententijs. ⁋ Ultimo quero
vnum vtrum quilibet poſſit agere ad iſtam mulctam impo-
nendam vel impoſitam exequendam.quedam glo.dicit quod
tantum adminiſtratori reipub.competit actio.quia nulla.l.
cauetur quod contumacia ſit crimen publicum.multi docto.
tenent contrarium quod quilibet de populo admittatur:quia
iniuria communis eſt que irrogatur magiſtratui.vt.ſupra.ti.
ij.l.ſi quis id quod.⁊ quia illa mulcta eſt pecuniaria.⁊ pro hoc
inducunt doc.gloſſ.ordi.ſ.de popula.ac.in rubrica.⁊ ego ad-
do ibi glo.que eſt in fi.C.de litigioſis.

Additio Baldi.

1 ☞ Tutor,an poſſit facere pupillum in cidere in penam.
2 Prima citatio,an poſſit incipere a procuratore.

Si procurator.

Vide Innoc.de ap.c.ſepe.in
prima ſcđa ⁊ tertia gloſſ.⁊ de
1 in.cum depu.⁊ Cy.in.l.iubemus nullam.⁋† An tutor poteſt
facere incidere pupillum in penam.dic qđ ſic.ſi pupillus eſt
ſub pena obligatus ad dandum vel faciendum.de ver.ob.ſi ex
ſtipulatu.⁊.l.cum filius.§.in hoc.Item ſi ad hoc pupillus te-
netur ex diſpoſitione legali.vt.l.polla.⁊ dic.vt hic per docto.
In hoc vero.§.non precedebat obligatio in perſona pupilli
principaliter:ſed in perſona tutoris qui eſt obligatus directa
obligatione reſpectu inſtantie cum ſit dñs litis.lз dominus
dicatur etiã qui habet ius vtile.vt.C.de app.dominus litis.
Item in hoc.§.eſt alia ratio.ſ.qꝛ preceptum erat conceptum
in perſonam tutoris nõ pupilli.⁊ a forma precepti non dз re-
cedi.⁊ facit de lega.ij.qui ſolidum. §.etiam.⁊ de verb.ob.qui
rome.§.coheredes.⁊.ſ.de mino.emilius. Bald.⁋ In ter.ius
dicenti.vide.C.de non nu.pe.authen.contra qui propiã.in fi.
Ibi punitur.vide.C.qui ac.non poſ.l.ij.hic de mera pena lo-
quitur.Si autem eſt intereſſe ex parte aduerſarij.vt impenſa-
rum.tunc tenetur dominus ſm Inn.qui ita no.extra vt lit.
non conteſta.ca.j.vide Inno.de ca.poſſ.cum olim.ſuper ver-
bo.procurator.⁊ de fideic.quod quibuſdam.⁊ Jaco.de are.C.
de procu.eum qui.in ſpe.de contu.§.fi.ver.ſed nunquid minor
de primo ⁊ ſecundo decre.§.reſtat.ver.quid ſi reus agit.⁊ ibi
not.ꝙ procu.preiudicat.domino in cauſa ſibi cõmiſſa.ſed nõ
in perſona.qꝛ dominus non commiſit procuratori perſonam,
ſз cãm.ideo non excõicatur dñs propter contumaciã procura
toris.Nec infirmatur.vt.l.falſus.§.falſus procurator.ſ.ő fur.
⁋ In.textu.non dominus:quia ius hic requirit propriam
contumaciam ⁊ cũ agatur de puniendo crimine contumacie,
inſpicitur veritas ⁊ non fictio.⁊ vide de lega.ſecundo.qui ſoli
2 dum.§.etiam.⁋ Sed nunquid prima citatio poteſt incipere
a procu-

a ⁋ Maleficiũ. vide Fel. in. c. ſuper. el. j. ad fi. ő teſ. ⁊ oino in.c.ex lr̃is de conſti.

a procuratore. dic quod ſic abſente domino. C. de procu. l. iij. ⁊ authentica. qua in provincia. ⁊ l. vt perfectus. ⁊. j. ex quibus. cau. maiores. l. is q rei. ſm verã lecturam hoc veruz ſi conſtat de eius mandato, alias non poteſt citari: quia non conſtat iudici quod ſit legitima perſona. vt no. Jaco. but. C. vnde vi. l.
a meminerint[a]

Omnibus magiſtrati-

bus. ¶ In text. ibi, non tantum. vide Archidiaco. lxxiiij. diſtinctio. honoratus. ad finem. ¶ In text. ſuper. verbo poteſtatis. vide in Specu. de iuriſdictione omnium iudicum. in fine.

¶ De in ius vocando. Rubrica.

Super rubrica.

Diuide iſtuz tit. totum in quatuor partes ſecundum O doff. quia primo dicit quid eſt in ius vocare. ſecundo dicit qui prohibentur in ius vocari de iure ciuili. tertio dicit qui prohibentur de iure pretorio, quarto ponuntur queſtiones extrauagantes. Ad primum facit. l. j. Ad ſecundum facit. l. ij. et. iij. in principio. l. iiij. Ad tertium. l. v. §. pretor. vſque ad. l. quamuis. et abinde inferius. Ad quartum explicatur. que diuiſio etiam colligitur ex gloſſ. d. §. pretor. et not. in gloſſ. rubrice, quod citatio eſt de ordine iudiciorum.

1 ☞ Proceſſus an dicatur inchoatus per citationem non comparente actore.
2 Proceſſus ſine citatione, an dicatur valere.
3 Citatus preſens an teneatur aduerſario reſpondere.
4 Teſtis dictum, an valeat, ſi de citatione non appareat.
5 Citatus, an preſumatur quis, eo ip o, q comparuit.

b
In ius[b] vocare.

Non ſummatur quia ſeipſuz ſummat. ¶ In gloſſ. ſua que incipit, id eſt, vt experiatur. ibi, reſpondeat, id eſt, non veniat. not. hãc expoſitionem, quod reſpondere ponitur pro comparere. et ſic eſt argumen. quod aliud eſt promittere reſpondere vbique locorum, aliud promittere ſoluere. In eadem gloſſ. ibi, ſine dubio. ſed an per ſolam citationem dicatur proceſſus inchoa-
c tus[c] gloſſ. rubric. ſentit quod ſic. ad idem facit quod no. C. de tempo. appella. §. illud. vbi dicitur procedere in appellatione ille qui facit citari appellatum. nam citatio eſt de proceſſu vt extra de probatio. ca. quoniam contra falſam. in contrarium facit in auten. de litig. §. omnes. et quod not. in. l. prima. C. de preſcrip. long. temp. C. de iuriſ. om. iud. in criminali. ⁊ quod nota. C. ne filius pro pat. authen. habita. prima verior eſt per
1 tex. inſti. de pe. te. liti. §. fin. ¶ † Sed an dicatur proceſſus inchoatus per citationez non comparente actore. dic quod nõ. vnde non eſt facta interruptio preſcriptionis. vt not. Guliel. de cu. C. de preſcript. xxx. an. l. ſicut. ¶ In eadem. gloſſ. ibi, libelli oblatio. nota. ſingularem gloſſ. quod libelli oblatio que fit iudici antequam pars citetur non dicitur proprie de proceſſu cauſe hinc eſt quod libellus offertur die feriata. vt. C. de adult. l. miles. §. ſexaginta. ¶ Ex hoc not. quod dicitur procedere in appellatione ille qui tantum offert libellum. quid de verbo exercere. dic vt not. j. de excu. tut. titius. per gloſſ. ⁊
2 Jac. de are. ¶ † Extra queritur. an valeat proceſſus ſine citatione. dicit hic Gul. de cu. quod ſic quando proceditur contra preſentem, ſecus ſi procedatur contra abſentem ⁊ eſt expreſſum. j. de re iudic. l. de vnoquoq. ⁊. j. de mino. l. etiam. §. fina. ibi dum dicit preſente vel vocato. ex quo apparet quod preſentia equiparatur citationi. vnde per productionem inſtrumenti factam contra preſentem in iudicio, ita interrumpitur
3 preſcriptio ſicut per citationem. quod not. ¶ † Item an pre-
d ſens citatus teneat reſpondere[d] aduerſario. ſentit hic Gulielmus. de cu. quod ſic, niſi habeat fori priuilegium. vt. j. de indi. l. ij. §. legatis. quod dic vt nota. Joan. andr. capitu. vltimo. de elec. lib. vj. nouella. ¶ † Item quero an dictum teſtis, ſi non apparet de citatione, valeat. dic vt not. in. l. poſt legatum. §. his vero. de his qui. vt indign. quam gloſſ. alibi non habes.
4 ¶ † Item quero an preſumatur citatus quis eo ipſo quod comparuit. ⁊ dic vt not. Archi. lxxxij. diſtinctio. capit. poſtulaſti. ¶ Ulterius quero ſi apparet de relatione nũtij ⁊ non de commiſſione an preſumatur facta commiſſio. ⁊ dicit vt nota. Cyn. C. de exh. re. neminem. ¶ Ultimo quero vtrũ citatio. l. ſit vera citatio dicit Specu. de contu. §. j. in fi. quod ſic ⁊ ideo non ſunt ferie in citatione legali. quod tene menti. ¶ Ultimo adde quod notat. Jacob. de are. de iniuſto. teſtamento. l. ſi quis filio. §. j. vide omnino ⁊ quod notat. in. capitu. j. de iudicijs. in cle.

In ius.

¶ In tex. eodem. vide omnino quod notat. capi. primo. de iudi. in clemen. Et an valeat ſententia ſi nõ conſtat de citatione. vide hic per Gulielmum. ⁊ per Jac. de iniuſto teſtament. ſi quis ex in fin. In gloſſ. precedentis que incipit, not. ex hoc. in verſi. iniuſtam. vt. l. conſequenter. de lib. cauſa. argu. contra. j. de furtis qui rem ſibi. vbi falſa opinio non excuſat. ſolu. non excuſat a culpa, ſed a dolo ſic, vt hic ⁊. j. vi bonorum rap. l. ij. §. ſi publicanus. ⁊. C. de plagia. l. plagij. vbi de hac. vt notat. j. de appel. l. ex conſenſu. §. final. ⁊ facit. j. de fi. lib. notarium. §. artifi. ⁊ ſol. mat. ſi cum dotem. §. eo autem tempore.

In ius vocati.

Ex iſta. l. collige. xv. vel xvj. exceptioneſq poſſunt opponi quod citatio ſit nulla ipſo iure. ⁊ hoc facit vſque ad. §. pretor ait. j. l. iij. ¶ In textu. in carcerem duci. allegatur pro opi. illorum qui dicunt quod carcerare ſit meri imperij. ad idem allegatur. ſupra de ori. iudi. l. ij. exactis deinde regibus. ¶ In textu. ibi, dum. ex iſta dictione, dum. apparet quod loquitur quando citatur pro' tũc. nam diuinum officium non poteſt impediri. ſed ſi conferatur citatio in horam cõgruam valeat bene citatio. ſcilicet finito officio diuino. Ex hoc apparet quod alias valet citatio. que ſic fit. vt citatus tunc immediate compareat quia intra ſpatium temporis non eſt de citationis ſubſtantia. quod notat. in textu. ¶ In textu. ibi, non. debet nec re nec verbo. ⁊ nota multa in hac. l. que poſſunt opponi capture. ſecundum Bar. ¶ In textu. ibi, cauſam agit ille qui comparuit coram vno iudice non poteſt inde abſtrahi. ⁊ ad alium duci, vel citari. j. in. l. quicq comparuerat. ſed debeat comparere coram vno et citatur coram alio. ⁊ in hoc differunt. qr iſta loquitur in repreſentato. ⁊ illa in repreſentando. ¶ In gloſſ. que incipit. ſed nec: in fin. notat. gloſſ. qui contineantur nemine familiarium. Bald.

Additio Baldi.

In ius.

In textu. tranſuehatur vt predonem thebaldum. ¶ Ibi dum ſacra. interim dum dicit. Baldus. ¶ In gloſſ. imperium. ibi, nec maiores quandoque. puta quãdo eſt tale dictum ex quo debeant deponi alias non, niſi eſſent perpetui.

Vel qui cadauer.

Uide Innocen. extra de dilatio. capitu. preterea ⁊ de foro. competenti. licet. in principio. et dic. Aut ſententia non facit mentionem de proceſſu. ⁊ tunc non pſumitur pro proceſſu, niſi probet. de
e proba. quoniam contra.[e] Alij dicunt vt. Hoſtien. quod ante ſententiam non preſumitur pro proceſſu, ſed poſt ſententiam ſic. Aut facit mentionem de proceſſu ⁊ tunc aut fuit lata ſententia contra abſentem. ⁊ idem aut contra preſentem, non reclamantem ⁊ adhuc idem. Aut contra preſentem ⁊ non reclamantem. ⁊ tunc preſumitur pro proceſſu niſi negatiua probetur ſecundum Innocent. ad quod. C. de religio. l. prima. in fi. ff. de excuſat. tut. caius. negatiua proceſſus eſt probabilis. vt notat. in. l. ij. C. de erro. aduocat. Aut contra preſentem ⁊ conſentientem. ⁊ tunc proceſſus non poteſt negari. vt. C. de contrahen. ⁊ committen. ſtipulatio. optimam. C. de fide inſtrumentorum. ⁊ iur. ha. fiſcali. l. j. vide hic not. per Jacob. de are. ⁊ Cyn. C. de fide inſtrumento. l. emancipatio, ⁊ facit extra de re iu. ſicut nobis. ⁊ vide de leg. iij. fideicom. §. j. per Ja. de are. per Cyn. C. de edendo. procur. vide omnino. l. vltim. quando. prouo. not.

1 ☞ Carceratus pro vna cauſa', ab alio iudice pro alia cauſa recommendari non poteſt.
2 Quicquid poteſt opponi citationi, poteſt opponi recommendationi.

a ¶ L. meminerint. ⁊ ibidem vide bar. ver. quero dicitur hic ⁊ eundem bal. in. d. l. iij. ⁊ primo nota. et bar. in. l. ſolẽt. in ver. vlti. no. de libe. lega.

b ¶ In ius. cõcordat huic. l. tex. i. c. prohibentur. ij. q. j. bar. i. l. de pupillo. §. ſi quis ipſi pretori. in j. qõ. j. de noui ope. nun.

c ¶ Inchoatus. vide Feli. in. c. de li. ob. ⁊ do. alex. d imo. i. l. cui fundus. in prin. ſi cer. pe.

d ¶ Rñdere. p qua materia vide fel. in. c. j. in ver. no. etiã qd preſens. de iud. ⁊ in. c. j. in ver. an autem. de libel. obla.

e ¶ Om cõtra: ⁊ ibidem vide Fely. ver. gl. ſi. in ſi. cum nonnullis. ver. ſeq. vbi late. ⁊ not.